

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

12 številka

MARIBOR, dne 8. marca 1923.

57. letnik.

Naša volilna skrinjica je druga!

Nasprotne fronte.

Čim bolj se bližamo koncu volilnega boja, tem bolj razveseljivi pojavi nastajajo za našo stranko. Mi lahko rečemo danes: Druge stranke razpadajo, naša Slovenska ljudska stranka pa raste. V nasprotnih vrstah potrtost in zmešnjava, pri nas najlepši red in neomajno zaupanje v sijajno zmago.

Najbolj nesrečna stranka v tem volilnem boju je pač demokratska. Malo manjka, da ubogi dr. Kukovec ne ostane dne 18. marca sam pri svoji škrinjici! Zbiral in koncentriral je tako dolgo vse napredne elemente, da jih je nazadnje vse nagnal v druge tabore. Demokratski uradniki, ti stari vzori kremenitih značajev, ki so bili pred letom večinoma odpadli k narodnim socialistom, a ko se je ta ladja začela potapljati, zopet stopili v Kukovečev čoln, so sedaj po večini pri srbski radikalni stranki. Kmetov in delavcev liberalni demokrati že itak dolgo nimajo v svojih vrstah, a ostalo je še ducat obrtnikov pri njih. A čujte nesrečen glas, te dni so tudi obrtniki odjadrili v srbski radikalni tabor, njim na čelu dosedanjí prednik liberalne obrtne organizacije, znani Novak. Lahko rečemo: Demokrati so bili, njih ni več!

A kje je narodnosocijalna stranka z Deržičem in Brandnerjem na čelu? Posebna nagrada bi se lahko razpisala za tiste, ki kaj vedo o njej. Skopnela je, kakor sneg skopni. En čas je bila čakalnica za nezadovoljne demokrate, a sedaj so ti zapustili čakalnico in odšli v druge stranke. Narodnosocijalna stranka živi še samo v zgodovini slovenskih političnih strank.

Zalostni konec jemlje v tej volilni borbi tudi nekdanj tako širokousta stranka samostojnežev. Skoro se ji ne godi mnogo boljše, kakor demokratom. Vse, kar je poštenega med našim kmetom, se sramuje te stranke volovskih in svinjskih barantačev. Njih vodja, velikolaški mesar Pucelj, se ne sme več pokazati pred volilci. Istotako se godi drugim samostojnim kandidatom. Nobena stranka v celi državi ni tako ogoljufala svojih bivših volilcev, kakor ta stranka. Celo srbske kmetijske stranke se je sramujejo in nočejo ž njo imeti nič skupnega. Istotako hrvatske kmetijske stranke. Kolikokrat je hodil Mermolja okoli teh srbskih in hrvatskih strank ter beračil za njih prijateljstvo, a vse je bilo zastoj. Nihče jim noče dati roke!

Med socialističnimi strankami je tudi veliko polomije. Voditelji si očitajo med seboj lenobo, nesposobnost in koristoljublje, a delavci se vsled tega odmikajo od njih. Tudi nekdanj tako krvoločni komunisti pijejo sedaj mleko iz radikalne skledice, kakor kažejo Nachtigall, Koren in komunistični voditelji iz trboveljskega revirja, ki so uskočili v radikalni tabor. Najhujši nasprotniki buržuazije in kapitalistov so preko noči zapustili delavce in vstopili v službo kapitala. Tudi Zveza delovnega ljudstva, mešanica od vladnih socialistov in ohlepnih starih komunistov, je najprej izročila po svojju poverjenikih pozdrav centralističnim mogotcem v Belgrad ter zatajila svojo preteklost. Ta Zveza delovnega ljudstva ima torej dvojno lice: eno prijazno za kapitaliste v Belgradu in eno prijazno za delavce v Sloveniji. To ni ravna pot, to ni poštena pot! Voditeljem je za oslanišne mandate, a ne za delavski stan.

Tudi Radič sili ob mejah v Slovenijo. Radič je kriv, da imamo centralizem in velesrbsko nadvlado, ker se je bal priti v Belgrad in rentočil samo iz varnega zavetja v Zagrebu. On ni služil narodu, ampak sebi in Srbom. Ima hišo in vilo v Zagrebu, veliko dobičkanosno knjigarno in obsežne vinograde. Sam je postal bogat, a hrvatski narod je pod njegovim vodstvom obubožal. Vsem Srbom, ki se ž njim pogajajo, izjavlja, da ne misli resno na republiko, a narodu laže že leta, da jo bo v kratkem proglasil. Če Radič tudi sedaj ne bo šel v Belgrad, potem še bo velesrbski režim lahko neovirano dalje izrabljaj Hrvate in Slovence.

O dr. Novačanu pa niti nočemo govoriti, kajti on bo svojo »republiko« kmalu zopet komu prodal.

V tem valovitem morju, v katerem razpadajo in se potapljajo skoro vse slovenske stranke, stoji kakor skala Slovenska ljudska stranka. Okoli nje se zbira z zaupanjem vso slovensko ljudstvo. Njena škrinjica je druga!

Zmagujoča stranka smol

Vsaka naš pristaš in volilec se danes zaveda, da je Slovenska ljudska stranka, katero vodi dr. Korošec, najmočnejša stranka na Slovenskem. Vsakdo lahko stavi kar hoče, da bo naša stranka pri letošnjih volitvah dosegla v Sloveniji ogromno večino.

Da je prišlo do tega razveseljivega preokreta, se imamo zahvaliti naši podrobno izpeljani organizaciji, katera sega do zadnje planinske koče in je prodrla s posebnim zamahom tudi v delavske družine. Zahvala za zmagujoči pohod Slovenske ljudske stranke v Slove nije gre predvsem našim krajevnim voditeljem, zaupnikom in agitatorjem, našim županom! Nismo kričali, nismo pisali poprej o našem napredku, ampak bili smo od prvega do zadnjega na delu.

Volitve leta 1920 so nas izučile, da zunanji hrup in slavospevi ne prinesejo zmage. In naše smotreno, tiho a vztrajno delo rodi danes sadove, nam prinaša sladki sad zmage!

Zmagozavestni glasovi pa ne prihajajo samo iz enega okraja, temveč iz vseh. Dobivamo poročila, da v občinah, kjer smo pri zadnjih volitvah dobili samo po 20—30 glasov, dobimo 18. marca 200—300! In kamor prideš, v vsakem mestu, župniji in selu pristopajo k naši zmagujoči stranki moške in fantje, ki še dosedaj niso bili naši. Spoznali in sprevideli so, da je naša Slovenska ljudska stranka edina stranka v Sloveniji, ki ni spremenila svojega imena, ki je ohranila svoj program, katera se ni prodala beograjskemu centralizmu in katera edina zahteva samostojno Slovenijo. Pozdravljamo vse stare naše somišljenike, ki so ostali zvesti, pa tudi vse tiste, ki so prišli in še prihajajo k nam!

Naša zmagovita zavest in razpoloženje, da vrzemo dne 18. marca ob tla vse naše nasprotnike, pa nas nikakor ne sme zavesti v malomarnost. To bi bilo slabo. Zavest in želja po zmagi nas naj vodi vse, ki nočemo živeti prav kmalu v samoupravni Sloveniji, da od danes do 18. marca žrtvujemo trud in čas za agitacijo od volilca do volilca!

Naša zмага bo še le tedaj kronana s sijajem, z radostjo, z navdušenjem, če bomo po vseh občinah spravili na volišče vse volilce in da bodo po ogromni večini vsi vrgli kroglice v drugo škrinjico.

Staro pravilo se glasi:

Zmage vsakdo se veseli,

Kdor propade, pa kisló se drži!

Zato pa slovenski volilci, vsi glasujte 18. marca kot en mož za zmagujočo Slovensko ljudsko stranko.

Mi gremo, kakor gre vihar

na vrancu prot' zmagi jahaje,

in kadar pade njegov udar

sovragu se tabor zamaje.

Mi gremo naprej, mi gremo naprej,

do zmage!

SKRB DEMOKRATOV IN SAMOSTOJNEŽEV ZA MALEGA KMETA IN DELAVCA.

Ko se je leta 1921 od vlade, v kateri sta sedela demokrat dr. Kukovec in samostojnež Pucelj, predložil proračun, se je v pokritje primanjkljaja v znesku 4000 milijonov kron predlagalo 100 odstotno povišanje vseh davkov in novi premoženjski davek. Poslanci opozicije, med njimi posebno člani Jugoslovanskega kluba, so s svojim odločnim nastopom preprečili, da se ni namera vlade, katero sta brez ozira na kmeta in delavca v vsakem oziru dr. Kukovec in Pucelj podpirala, uresničila.

Pri markiranju denarja se je odtegnilo 20 odstot. in dalo imejiteljem bankovcev bone. Ti odtegnjeni zneski znašajo v celi državi 900 milijonov kron. V finančnem zakonu je določba, da se morajo zneski do 1000 kron do konca leta odplačati, za višje zneske pa dati državne obveznice, katere se morajo obrestovati. Demokrat dr. Sečevor in radikalec dr. Jankovič sta v finančnem odboru predlagala, da se naj izplačilo opusti le odločnemu nastopu poslanca Pušenjaka se je zahvaliti, da se nakana liberalcev ni izvršila in niso najrevnejši sloji oropani 900 milijonov kron. Kukovec in Pucelj sta sedela dve leti v vladi, a nista hotela prisiliti finančnega ministra, da izplača 20 odstot. bone, kojih izplačilo je že večkrat obljubil, pač pa sta z navdušenjem glasovala za milijonske podpore Sokolom, mestnim gledališčem in drugim nepotrebnim mestnim organizacijam.

V finančnem zakonu je bil člen, da se ustanovi fond v znesku 400 milijonov kron, iz katerega bi dobi kmet v slučaju elementarnih nezdod (toča, mraz, suša), podpore. Na predlog vladnih strank se je kljub protestu poslancev Jugoslovanskega kluba ta člen črtal, a minister Pucelj ni storil nobenega koraka, da bi na kak način to vsoto za kmeta rešil. Pucelj nikdar ni prišel v finančni odbor in je bilo mnenje vseh poslancev, tudi poslancev vladne večine, kar je izjavil demokrat Milan Pribičević, da se je mnogo premalo brigal za kmetijstvo. Minister prometa je dosegel, da

znaša njegov proračun 4.800 milijonov kron, minister vojne, da znaša 8.400 milijonov kron, a Pucelj je bil zadovoljen, da je vlada določila za kmetijstvo cele države beraško vsoto 440 milijonov kron, od katere še odpadeta dve tretjini na Srbijo in Črno goro.

Draginjo najhujše občutijo mali posestniki, viničarji in delavci. Zalibog prednjači država pri cenah monopolskih predmetov pred zasebnimi trgovci. Da se vsaj nakup najpotrebnejših reči, kakor sol in petrolej omogoči najrevnejšim slojem, je predlagal v finančnem odboru poslanec Jož. Klekl, da se ukine monopol glede soli in petroleja. Vladne stranke so bile proti temu predlogu in so krive, da ljudstvo ne more dobiti za polovico cenejše soli iz Nemške Avstrije. Drugi vzrok pretirane draginje je visoka carina, katera se mora plačevati v zlatih dinarjih. Dr. Kukovec in Pucelj sta mirno glasovala za to, da je finančni minister zvišal vrednost zlatega dinarja od 5 papirnatih dinarjev na 9 papirnatih dinarjev, s čemer se je carina za obleko, perilo, železo, steklo itd. skoraj podvojila.

Državne blagajne so vsled slabega gospodarstva vedno prazne. Da se dobi potrebna sredstva, se venomer zvišuje trošarina, zvišujejo takse, kar najhujše občutijo mali posestniki in delavci. Za slabo gospodarstvo države in preveliko obremenitev sta odgovorna dr. Kukovec in Pucelj, ki sta več ko dve leti vse odobrila, kar je vlada zahtevala, brez ozira na obupne gospodarske razmere najširših slojev ljudstva.

ZADNJA NAVODILA ZAUPNIKOM IN AGITATORJEM.

Če bomo spravili vse naše na volišče in pridobili tudi druge, bo od 10 strank sedem popolnoma propadlo. In glasovi propadlih strank se bodo šteli nam v prid. Napnite torej vse sile, da ne bo nobeden naš volilec ostal doms.

Prosimo gg. zaupnike, da se držijo zadnje dni pred volitvami še teh navodil:

1. Razdelite volilcem takoj vabila in navodila, ki jih je te dni poslalo naše tajništvo v vse občine.
2. Velike plakate, na katerih je natiskan trobojni križ, znak naše kandidatne liste, nalepite na vidno mesto v vseh občinah, posebno pa na dan volitev blizu volišča.
3. Vse dni do 18. marca prirejte male volilne sestanke po vaseh.
4. Natanko razložite volilcem veliki pomen letošnjih volitev, posebno s stališča naše avtonomije.
5. Na vsak način še organizirajte ta teden vse agitatorje in agitatorke, da spravijo vse naše volilce v nedeljo, dne 18. marca že dopoldne na volišče.
6. Za take, ki ne morejo peš ali sami na volišče, oskrbite že ta teden spremljevalce ali vozove.
7. Blizu volišča naprosite na vsak način hišo, v kateri bo agitacijski lokal za našo stranko, to je: kjer se bodo zbirali naši volilci in agitatorji. Prepis volilnih imenikov mora biti že zjutraj ob 7. uri v agitacijskem lokalu.
8. Iz vsake občine mora biti v agitacijskem lokalu navzoč ves dan po en vodilni zaupnik, ki bo vodil agitacijo in pošiljal može in mladeniče po zaostale volilce na dom.
9. Uredite agitacijsko pisarno tako, da vam bo član volilne komisije ali naš predstavnik sproti vsako uro poročal na papirju, kateri volilci vseh strank so že glasovali.
10. V agitacijskem lokalu morajo biti pripravljene agitatorji iz vsake občine ali vasi. Pogovorite se še te dni in določite, kateri našinci bodo vršili na dan volitev to velevažno službo. Vozovi naj bodo vedno pripravljene v bližini. Pri teh volitvah se bo šlo za vsak glas.
11. Naši predstavniki in njih namestniki so dobili te dni točna in obširna navodila. Prosimo vsakega predstavnika kot čuvarja naše škrinjice, da vestno vrši svojo častno in odgovorno nalogo. Kako se bosta zamenovala, naj se že prej dogovorita.
12. Ako še sedaj v kaki občini nimate prepisanega volilnega imenika, storite to še sedaj. Brez imenika v rokah je agitacija brezuspešna.
13. «Slov. Gospodar» in «Straž» ter navodila za volitve dajte naprej svojim sosedom in znancem.
14. Na vsak način vas prosimo, da nam iz vsakega volišča takoj v nedeljo, 18. marca zvečer, ko boste zvedeli za izid volitev telefonično ali brzojavno poročate, koliko glasov je dobila vsaka stranka. Poročajte na primer takole: «Volišče Rače. Oddanih glasov 380. Kukovec 7, Korošec 240, Novačan 12 glasov itd.» Za telefon veljata tale naslova: za področje celjskega tajništva